

**“L'art, per a mi, és tot allò que en algun moment
apropa l'ésser humà cap a la sensibilitat, i es pot
manifestar de moltes maneres”**

8-10-2005

GINA PÓRTERA

Pintora

per Albert LLadó

Periodista

Fotografia: Albert Lladó

“El públic català, parlant en trets generals, té un criteri molt definit d'allò que vol. Si hi ha alguna cosa que surt d'allò que vol, realment no s'ho mira massa. Fora hi ha un criteri més obert.”

“En el món de les meves pintures, com en el surrealisme, es recrea un món oníric, somiat, fet d'objectes de la realitat.”

“Quan busques, ja tens l'ull molt domesticat, i saps on buscar. Si en el carrer no ho trobo, miro a la gent que tinc al costat.”

Gina Pórtora viu a Sant Vicenç de Montalt. Estudià disseny gràfic a l'escola Elisava, al 1985, i és llicenciada en Belles Arts, al 1991, a la Universitat de Barcelona. Entre altres exposicions, destaquen la feta a Marc 3, a l'any 1998, o l'exposició, de 2002, a la galeria Maes de Madrid. Aquest any prepara una nova exposició individual a la galeria Sennacheribo de Barcelona. La seva obra ha estat seleccionada, al 1990 i al 1997, a la Sala Parés. Participa, des de l'any 1999, al Kunstsupermarket a Marburg, Frankfurt, Berlín (Alemanya) i Solothurn (Suïssa).

He convidat a Gina Pórtora a sopar al meu apartament. Ve amb una amiga. Venen tard. Han estat visitant dues noves exposicions que es fan a Barcelona. Parlem una mica de tot mentre sopem, però a l'hora dels cafès és quan anem per feina. Gina Pórtora té les ulleres d'una dona que treballa moltes hores al dia i, al mateix temps, els seus ulls desprenen una lluentor de

conte, de somni. És una nena de quaranta anys que sap transmetre la il·lusió que posa en la seva pintura. Però, també, és una artista amb un discurs clar i potent.

És un diumenge a la tarda, al setembre. Fa sol. La urbanització on entrem sembla massa tranquil·la, potser tothom està fent la migdiada. El nostre pas és descrit pels gossos que borden. Hi ha ocells que canten. El cel és d'un blau net, d'un blau que fa dies que no es veu. Les úniques veus humanes que es poden reconèixer són les que surten dels televisors. Encara intenten explicar la tragèdia de Nova Orleans. Finalment, arribem al nostre destí. No estem segurs d'haver encertat amb la casa. No hi ha noms a la bústia. Piquem al timbre. Un cop, dos cops. Ningú sembla que tingui ganes de respondre. Finalment, una nena riallera, amb cabells llargs i negres, i amb la samarreta del Barça, ens obre. És la filla d'en Toni Sala. No ens hem equivocat. En Toni Sala surt de seguida. Ens convida a entrar al jardí. Tímid, amable i cordial ens va responent a totes les nostres preguntes. Estem davant d'un noi jove, de trenta-sis anys, que ens parla amb naturalitat i simpatia. És, sens dubte, una de les grans promeses literàries del nostre país.

-Des de que comences a pintar, a la teva obra es pot veure una preocupació constant per la perspectiva. Quina importància, realment, té l'estudi de la perspectiva en les teves pintures?

No és tant la preocupació per l'estudi de la perspectiva en sí mateix. La tècnica de la perspectiva, que per tradició cultural he après, la retrobo en els meus quadres d'una manera intuïtiva, on trobo un llenguatge que em permet crear espais que sempre tinguin un punt de fuga. Els personatges sempre han de tenir una possibilitat de fugida. Són aquestes fugues, aquesta sensació de perspectiva, la que té importància en quant a camí, en quant a diàleg, no tant, et torno a repetir, com a tècnica.

-I els colors? Molts cops utilitzes blaus i ocres. Hi ha algun motiu especial?

Ara per ara, l'últim treball meu és molt cridaner a nivell de contrast de color. Els blaus i els ocres van existir, van ser molt importants com a contacte amb la realitat. La realitat que m'envolta, com a mediterrània, està plena d'ocres, està plena de blaus, de mars, de cels. A partir d'aquest contacte amb la realitat vaig més enllà, i ara em trobo amb una cromàtica molt més extensa. I el color sempre, en les meves pintures, té una forta càrrega simbòlica. En funció del que vull dir tendixo més cap a uns colors o cap a uns altres. És un diàleg també amb el color.

-Hi han trets característics en les teves pintures: els barrets, els peus dels personatges principals, la presència de palmeres, els globus aerostàtics,... És tot un món envoltat de misteri. Quina relació té tot això amb el surrealisme i amb pintors com Magritte?

En el món de les meves pintures, com en el surrealisme, es recrea un món oníric, somiat, fet d'objectes de la realitat, fins i tot persones, molts reals però els espais, els ambients, són llocs que somio, que desitjo. Sense pensar, vas trobant un camí de simbolismes que t'ajuden a recrear aquests somnis. Els barrets tenen un significat, les sabates també...els paraigües...els fars...són símbols que m'ajuden a dir coses, a parlar.

-I, per tant, quins diries que són els pintors que més t'han influenciat?

En un inici, quan ja vaig prendre consciència que això de pintar era una història vocacional, els metafísics italians. I aquí comença el surrealisme, d'alguna manera, perquè dibuixen paisatges que prenen elements de la realitat però tractats d'una manera molt surreal, on les fugues, la perspectiva, les ombres, tot ajuda a que el personatge que està contemplant el quadre es vagi. I això és essencial en la meva obra.

-Fugida de què?

De la realitat. O sigui, utilitzo la realitat per fugir d'ella.

-En més d'una ocasió has utilitzat el collage com a tècnica. Què t'aporta?

El collage m'aporta poesia. Gràcies al collage no tinc que perdre un munt d'hores absurdes reproduint un objecte. Em permet dir, d'una forma molt automàtica, allò que vull dir. És un poema visualitzat. Potser s'allunya del que és una pintura tradicional com a concepte, i entra més en el món de la poesia.

-Per tant, com definiries, en trets generals, la teva obra?

Bàsicament, és una obra tranquil·la. I punyent, perquè no deixa de tractar el tema de la solitud, però mai tractat des de la visió dramàtica del personatge abandonat. Més aviat és una realitat de la condició humana. Intento descarregar el drama amb la llum, el color, amb l'espai obert. O sigui, és això: una solitud ben portada.

-D'aquí a pocs dies inauguraràs la teva pàgina web (www.ginaportera.com), on podrem veure, a més a més de pintures, part de la teva altra afeció: la literatura. Quina relació veus entre la literatura i la pintura, en el teu cas?

Evidentment, hi ha una connexió molt forta. Quan torno a fer una lectura del que pinto i del que escric, d'alguna manera és la mateixa història: personatges solitaris que viuen en una realitat com a bombolles

d'oxigen amb una impossibilitat molt forta de relacionar-se amb el món que els envolta. El que passa és que escriure em permet que aquell que llegeix el relat tingui molts punts de vista. El quadre em limita a una imatge, en canvi quan escrius tens la possibilitat de crear una atmosfera que et pot portar a un altra atmosfera. En aquest sentit, escriure és més ric que el fet de pintar.

-Els teus relats parlen, com la teva pintura, del mar i de la platja. Com seria l'obra de Gina Pórtera sense mar?

No seria jo. La presència del mediterrani, com a lloc vital, és constant. La llum que transmeto és la nostra. Si viatges, veus moltes altres llums. Quan jo veig una llum tènue, freda, grisa, apagada, em pot fascinar com a diferència de la meva, però com la meva no la trobo. Llavors una obra que no pogués connectar amb aquesta mediterrània, no seria Gina Pórtera.

-És pràcticament impossible, o molt difícil, veure una pintura teva d'un retrat. Per què no t'interessen les cares humanes? Què tenen els peus que no tinguin els ulls d'algú, per exemple?

Quan toca, faig retrat. És una cosa que també la treballo, tinc encàrrecs. Però sí que és cert que la impressió de la cara m'intimida i em treu tot el discurs que jo podria fer. No m'interessa si em distreu el diàleg. Jo si pinto esquesques, és perquè vull que tu siguis tant personatge com el personatge que està al quadre. Si jo et girés el personatge, l'espectador automàticament deixaria de fixar-se en l'espai, en l'ambient.

-O sigui, els ulls et treuen el misteri?

Els ulls són molt misteriosos, però és tan explícit, tan rotund que no et permet anar més enllà. Tallen la lectura de la imatge.

-Ens podries explicar com és el procés creatiu, en el teu cas, des de que tens la idea fins que acaba a la tela?

Sempre vaig amb llibretes. Tinc llibretes al cotxe, a la bossa, a la tauleta de nit. Quan tinc una idea, necessito anotar-la de seguida. Començo anotant, fent fotografies. Quan busques, ja tens l'ull molt domesticat, i saps on buscar. Si en el carrer no ho trobo, miro a la gent que tinc al costat. Hi ha una mena de diari d'amistats que van passant pels quadres de la Gina. Però no es pot dir quan trigues en fer una obra. Puc estar treballant una idea que la vaig tenir fa un any i puc estar treballant una idea que la vaig tenir la setmana passada. Depèn. Sóc àgil, però m'agrada fer les coses ben fetes. M'agrada dedicar el temps que el quadre em demani.

-I quin és el lloc més estrany on has apuntat una idea?

Tovallons de bars, paper de wàter, papers... papers...

-Millor oli, acrílic o aquarel·la?

Totes les tècniques són interessants. Depèn del que vulguis dir. Hi ha notes a llapis que són absolutament solemnes. Tot i així, prefereixo treballar amb oli, i fer collage, però també barrejo tècniques.

-Creus que un artista té que ser coneixedor de la història de l'art o no és necessari? O sigui, existeix l'artista que és creatiu sense cap tipus de formació estètica?

No és necessari, a priori, que un artista tingui que tenir tota la història de l'art al cap. Una persona que té tarannà artista, és artista. Però, és indubtable que si hi ha base, hi ha cultura, hi ha una amplitud de mires molt més gran.

-I és indispensable la formació acadèmica?

Passa el mateix. No és obligada, però jo entenc que és necessària. Jo vaig estudiar disseny gràfic i em va donar una visió d'imatge. Després, vaig estudiar Belles Arts i em va donar una dimensió de sensibilitat i un contingut teòric que jo sola, segurament, hagués trigat molt anys en aprendre. Estudiar, formar-se, enriqueix, et fa gran.

-Parlant d'estètica: Des de la Poètica d'Aristòtil fins avui, amb filòsofs com Danto, sempre hi ha hagut una forta preocupació per trobar una definició clara del concepte artístic. Què és l'art? Creus que és necessària una definició?

Les definicions són necessàries perquè ajuden a comprendre els conceptes. Però en art, com en altres camps, una definició tancada és molt difícil perquè l'art parla gaire bé de tot. De totes maneres, l'art, per a mi, és tot allò que en algun moment apropa l'ésser humà cap a la sensibilitat, i es pot manifestar de moltes maneres.

-Tu has fet exposicions a Frankfurt, Berlín o a Solothurn (Suïssa). Hi ha diferents tipus de públic?

Sí. És una qüestió cultural. Curiosament, aquí a la conca del mediterrani, hi ha molts artistes. En canvi, no hi ha molta població que estigui acostumada a col·leccionar. La vocació de col·leccionisme és molt més forta al nord d'Europa. Ens hem de moure.

-Com és el públic català?

Molt de casa seva. El públic català, parlant en trets generals, té un criteri molt definit d'allò que vol. Si hi ha alguna cosa que surt d'allò que vol, realment no s'ho mira massa. Fora hi ha un criteri més obert. Aquí el criteri és més tancat.

-I quan estàs pintant, saps abans d'acabar, si aquella pintura agradarà o no?

No puc estar plantejar-me aquestes coses quan estic pintant. Em posaria molt nerviosa. Evidentment, has de tenir en compte que allò ha d'anar a parar a algun receptor. Però no pots estar pensant que allò ha de ser agradable per a que algú t'ho compri. Ho pintes perquè necessites fer-ho.

-En el teu currículum podem veure molts premis. Quin és el que et va emocionar més?

La primera vegada que em van seleccionar obra a la *Sala Parés*. És un lloc entranyable i que aquí, a Catalunya, té molt de renom. A més, aconseguir estar allà, quan ets tan jove, que et sembla que et serà impossible...

-És difícil fer-se un camí en el món artístic?

Sí, molt. És difícil. Són molts anys. Els primers anys sempre estàs dubtant, vols córrer, vols saber què passarà. Després entens que és una manera de viure, que no es pot abandonar.

-Quin percentatge hi ha de màrqueting per a que l'obra d'un artista pugi de valor?

Suposo que ajuda, però el que realment és important és la feina constant. No pots enganyar a ningú, ni a tu mateix. La meua carrera a sigut a base d'anys, de molt esforç i de molta feina a darrera.

-I com veus, actualment, el món de les galeries d'art?

És un món que el tinc molt proper, però entre l'artista i les galeries es crea una franja perquè les ventes, el negoci i tot això l'artista no ho coneix i no ho pot entendre. Vivim amb això. És un treball en equip. Les galeries necessiten al artista, i l'artista necessita les galeries. Si no, no funcionaria. D'alguna manera, s'ha d'entendre així. No pots anar d'heroi per la vida, pensant que tu sols ho podràs fer tot, i menys si ets artista.

-I, tu que ets de Sant Vicenç de Montalt, en quin estat diries que està el món artístic al Maresme?

Lamentable. És un lloc on no hi ha manera de crear un mínim camí cap a la cultura, sigui la basant que sigui. Hi ha una tradició molt arrelada de costums ancestrals, de puntes de coixí, els pessebres...que està molt bé, però és que estem ja al segle vint-i-un. No hi ha una base prou definida.

-Vas, normalment, a exposicions d'art. Et fixes especialment en el que altres artistes estan fent?

Home, és curiositat malsana. Si hi ha alguna cosa que em connecta, sí, ho miro, sempre intento esbrinar com ho ha fet, què hi ha de nou. Sí, sempre m'interessa.

-A part de la teva web, de la que ja hem parlat anteriorment, quins són els teus pròxims projectes?

Actualment, estic acabant d'enllestir tot el tema de Solothurn (Suïssa). Estic treballant amb ells des de l'any noranta-nou. L any darrera any es crea una cadena molt agradable, que fa que pintis al llarg de l'any per això. Arriba un moment que has de donar tot un material, considerable, per fer aquesta exposició. A banda d'això, estic en galeries de Barcelona, evidentment he de fer pàtria d'alguna manera, i treballant en projectes a nivell de contactes i d'obrir portes.

-Finalment, què creus que sent una persona que mira les teves pintures? Què vols que senti?

M'encantaria que connectéssim a nivell de sensibilitat. M'agradaria pensar, i de fet ho penso perquè si no la gent no compraria els quadres, que d'alguna manera aquella persona entén la imatge tal com la entenc jo, que es sent com jo, que no li causa cap tragèdia contemplar aquella solitud amable.